

Η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη ως πλαίσιο Εκπαίδευσης Νεοδιορισθέντων Εκπαιδευτικών: Ποιοτικοί Εκπαιδευτικοί για Ποιοτική Εκπαίδευση

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΠΑΙΔΙ/0308(ΒΙΕ)/07

COMPETENCIES για την ΕΑΑ και
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Δρ. Αραβέλλα Ζαχαρίου

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά,
4 - 5 Φεβρουαρίου 2012

Ίδρυμα
Πρώτησης
Έρευνας

ΔΕΣΜΗ 2008

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ
τη Συμενήϊς Τυοός ούγυ Κίμα
οι ιδέες μας, πράξη και ανάπτυξη

FREDERICK
RESEARCH CENTER

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΕΣ ΟΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ;

Οι ικανότητες εκείνες οι οποίες θα καταστήσουν τους εκπαιδευτικούς ικανούς, μέσα από κατάλληλες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, να εκπαιδεύουν και να καθοδηγούν τους μαθητές τους με τρόπο που να προβληματίζονται και να ενεργοποιούνται για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής.

Τι είναι όμως αυτές οι ικανότητες (Competences) σε ότι αφορά την ΕΑΑ;

Competence or Competency?

Competence – skils - Ικανότητα (Η ικανότητα να ανταποκριθεί σε ένα στόχο). Αφορά σε συγκεκριμένες δεξιότητες, γνώσεις που απαιτούνται για να θεωρηθεί ότι κάποιος μπορεί να ανταποκριθεί σε μία θέση.

Αφορά στα προσόντα που απαιτούνται από το νόμο για να εξασκήσεις ένα συγκεκριμένο επάγγελμα.

Competence: Αφορά σε ιδιότητες και χαρακτηριστικά που είναι πιο εύκολα ορατά (π.χ. δεξιότητες, γνώσεις).

Competency (Competences)- ικανότητα (αφορά στα γνωρίσματα και στις ιδιότητες εκείνες που καθιστούν ένα άτομο ικανό να ανταποκριθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να έχει αξιοσημείωτη παρουσία (αυτό-εικόνα, κίνητρα, γνωρίσματα, αξίες=ποιότητες). Δεν είναι εύκολα ορατά-γίνονται διακριτά από το αποτέλεσμα.

Ικανότητες και ΠΕ/ΕΑΑ

Για την ΕΑΑ οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αποκτήσουν τις ικανότητες εκείνες που θα τους επιτρέπουν να εφαρμόζουν τη γνώση για την ΑΑ, αλλά και να αναγνωρίζουν τα προβλήματα της μη-αιεφόρου ανάπτυξης.

Αυτό συνεπάγεται για τους εκπαιδευτικούς να είναι σε θέση να διατυπώνουν συμπεράσματα αναφορικά με την οικολογική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και τις μεταξύ τους αλληλοσυνδέσεις βασισμένοι στην ανάλυση του παρόντος και του μέλλοντος.

Δηλ. ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι σε θέση από τα συμπεράσματα που εξάγει να λαμβάνει τις αποφάσεις εκείνες οι οποίες μπορούν να μεταφραστούν σε πολιτική δράση τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο κοινότητας.

Απαιτούνται για τον εκπαιδευτικό ικανότητες συστημικής σκέψης, διεπιστημονικής σκέψης και διδασκαλίας, επικοινωνίας, διαπραγμάτευσης, διοίκησης.

ΠΡΟΣ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΘΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΘΟΥΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ

Πέντε τομείς ικανοτήτων έχουν προσδιορισθεί για την ΕΑΑ:

A) Γνώσεις: Εννοιολογική, λειτουργική και γνώσεις που αφορούν στη δράση.

Πώς μεταφράζεται αυτό το πεδίο Ικανοτήτων:

Η γνώση σχετίζεται με το χρόνο (παρελθόν, παρόν και μέλλον)

Η γνώση σχετίζεται με το χώρο (Τοπικό και Παγκόσμιο)

Η Γνώση είναι διεπιστημονική, πολύ-επιστημονική και λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές δομές, ως αποτέλεσμα των εμπειριών ζωής του ατόμου.

Για αυτό ακριβώς οι γνώσεις που θα πρέπει να αποκτήσουν οι εκπαιδευτικοί αφορούν:

α) στο περιεχόμενο της γνώσης “content knowledge” (αφορά στις θεωρίες, στις αρχές, στις έννοιες της κάθε επιστήμης. Σε ότι αφορά την ΑΑ αναφέρεται σε ζητήματα και έννοιες όπως η κλιματική αλλαγή, η φτώχεια, η ερημοποίηση).

β) Παιδαγωγική γνώση “Pedagogical knowledge” (αφορά στη γενική γνώση που οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να κατέχουν αναφορικά με τις διδακτικές μεθόδους).

γ) Παιδαγωγική γνώση περιεχομένου “Pedagogical content Knowledge” (αφορά στη γνώση που ο κάθε εκπαιδευτικός έχει και συνδέεται με τον τρόπο που ο κάθε εκπαιδευτικός συνδέει την παιδαγωγική γνώση με τη γνώση περιεχομένου. Πώς δηλ. ο εκπαιδευτικός μεταφέρει και παρουσιάζει τη γνώση περιεχομένου με τρόπο που να είναι κατανοητή και να έχει νόημα για τους μαθητές του.

B) Συστημική σκέψη

Η συστημική σκέψη είναι απαραίτητη στην αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας και των αλληλοσυνδέσεων που ενυπάρχουν γύρω μας. Η αναλυτική σκέψη, ή η απλοποιημένη σκέψη δεν επαρκούν στην επίλυση των προβλημάτων και στη διασφάλιση ενός αιεφόρου μέλλοντος.

Η συνειδητοποίηση ότι τα ανθρώπινα όντα είναι μέρος ευρύτερων υποσυστημάτων και η γη είναι τμήμα ενός ολόκληρου συστήματός έχουν κεντρική θέση στην ΕΑΑ. Αυτού του είδους η συνειδητοποίηση περιλαμβάνει την κατανόηση και τη διασύνδεση των συστημάτων της οικολογίας, της οικονομίας και της κοινωνίας.

γ) Αισθήσεις-ενσυναίσθηση:

Η σκέψη, ο στοχασμός, οι αξίες, η λήψη απόφασης και η δράση είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τις αισθήσεις. Η απόκτηση ικανοτήτων ενσυναίσθησης, η συγκίνηση και τα συναισθήματα αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση στην ΕΑΑ.

Δ) Αξίες:

Οι αξίες, οι στάσεις, οι πεποιθήσεις και οι υποθέσεις μας για τα πράγματα καθοδηγούνται από τις αντιλήψεις μας, τις αποφάσεις και τις δράσεις μας. Σε ότι αφορά την ΕΑΑ η κύρια καθοδηγητική αρχή είναι η ισότητα (των συστημάτων, των γενεών, των φύλων, των κοινοτήτων κλπ).

Ε) Δράση:

Η δράση αποτελεί τη διαδικασία στην οποία απαιτείται η παρουσία, η διασύνδεση και η ανάδειξη όλων των ικανοτήτων από όλα τα άλλα πεδία (γνώσεις, συστημική σκέψη, αισθήσεις, αξίες). Απαιτούνται όμως πέρα από αυτά, από τον εκπαιδευτικό, να αποκτήσει επιπρόσθετες δεξιότητες και ικανότητες που αφορούν στο να καταστεί ικανός ο εκπαιδευτικός να λειτουργήσει σε 4 επίπεδα δράσης: α) Σε ατομικό επίπεδο, β) στην τάξη, σχολείο, γ) σε περιφερειακό δ) σε παγκόσμιο.

Η δράση απαιτεί από τον εκπαιδευτικό εμπειρία στη διαχείριση σύγκρουσης συμφερόντων, αλλαγής, συμμετοχής, συνέργιας, μάθησης μέσα από λάθη.

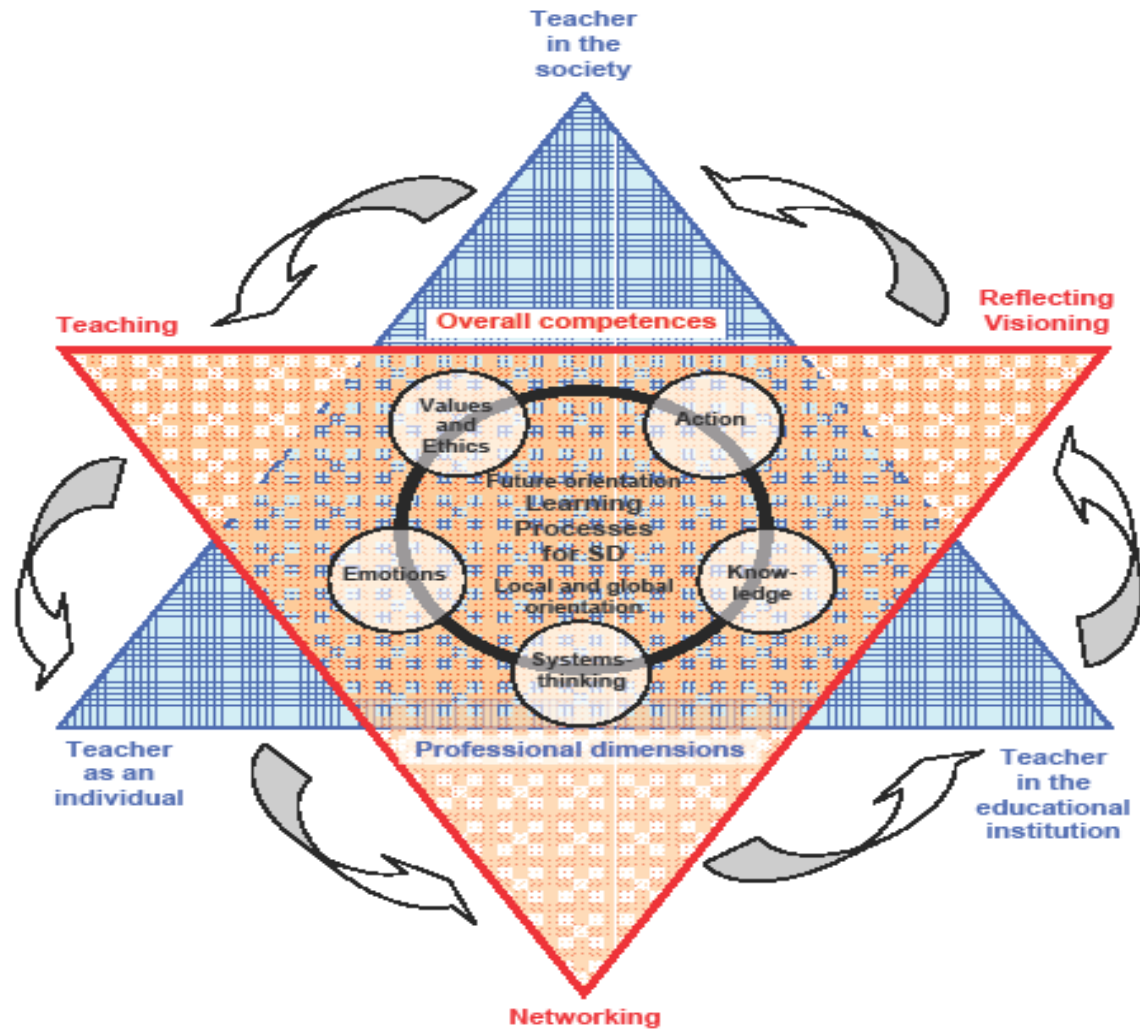
Απαιτείται οι δράσεις να επιλέγονται με σωφροσύνη και σύνεση, έτσι ώστε να ενισχύουν και να εντείνουν την κινητοποίηση για επιπλέον μάθηση και συνεχή δράση.

Αυτά τα πέντε πεδία ικανοτήτων για την ΕΑΑ αναπτύσσονται για τον εκπαιδευτικό σε τρία επίπεδα:

- 1) **Ο εκπαιδευτικός ως άτομο: Αναστοχασμός και όραμα**
- 2) **Ο εκπαιδευτικός ως μέρος ενός εκπαιδευτικού οργανισμού: Διδασκαλία και επικοινωνία**
- 3) **Ο εκπαιδευτικός στην κοινωνία: Συνεργασία και διασύνδεση**

Annex I

I. CSCT FRAMEWORK: DYNAMIC MODEL FOR ESD COMPETENCES IN
TEACHER EDUCATION¹⁴

¹⁴ The model was developed by the CSCT project.